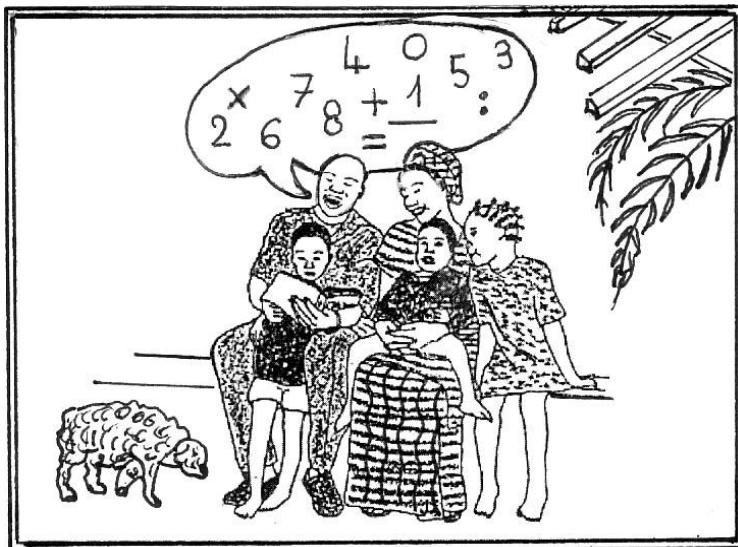

Kəkpəəkarəkunjafwəə-kə ew-ŋəses

Akébou

Kèkpəəkarəkunṭafwεε-kə səsəŋ-wə

Livre de calcul tome 1 pour l'alphabétisation
en langue akébou (Kèkpəə-kə)

Traduit par :
AKOUTSA Moïse,
ADJEI Koffi
ATARA Koffi

Livre original « Cours de calcul tome 1 »
en français, développé par ROOSEN Marie-Rose,
SIL Togo-Bénin

Illustrations adaptées par ROOSEN Marie-Rose

Association pour la Promotion de la Langue Akébou (A.P.L.A.)

Edition provisoire (15 exemplaires)
© 2015 SIL Togo et A.P.L.A.

Tu-wə kəto yə lah karə akunṭa-yə sa wə kaamə:

1. Yə lah karə akunṭa-yə lo otu-yə lə əkə-kə mə anjuru-kə, mə wənjuru-kpə.
2. Yə lah karə ké pə le ye əfəkula-kə, apɔrusəələ-kə, kpee-wə mə əsəpə-kə.

Otukarə-yə tə mə yi yə kpii rə la kəfwee-kə sa

1. Kə la karə fə rə ceŋceŋ ko fançençeŋ, fə kula mə akpaakpa.
2. Kə la karə əfəkulaa-kə fə rə akpaakpa ko fançençeŋ.
3. Ye əfəkula-kə la akunṭa-yə sa.
4. Kə la karə apɔrusəələ-kə fə rə akpaakpa ko fançençeŋ.
5. Ye apɔrusəələ-kə la akunṭa-yə sa.
6. Kə la karə otu-yə fə rə tə ko tiyi mə fançençeŋ, kə le ye əfəkula-kə la kənənə-kə.
7. Kə la karə apɔrusəələ-kə fə rə tə ko tiyi mə fançençeŋ.
8. Kə la taalə.
9. Kə la karə kpee-wə fə rə akpaakpa ko tiyi mə fançençeŋ.
10. Kə la karə əsəpə-kə fə rə akpaakpa ko tiyi mə fançençeŋ.
11. Ye əsəpə-kə la akunṭa-yə sa.
12. Kə la taalə otukarə-yə we kpəlo.

Otukarəsəsəŋ-yə

Kə la karə fə rə ceŋceŋ ko fançençen,
fə kula mə akpaakpa

rəyɪ

1
 2

yɪ

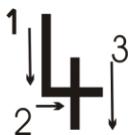
2
 1

ta

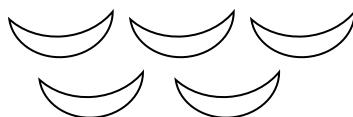

1
 3 2

niə

tʊu

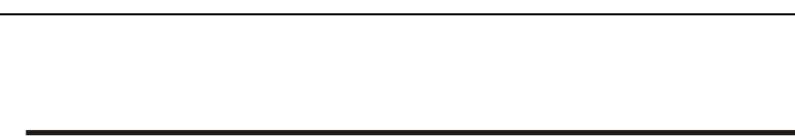
kuranj

pər̥imata

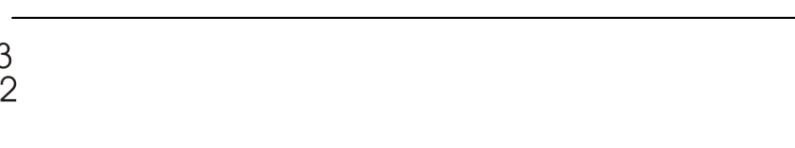
1 →
2 ↘
3 →

nɛŋ

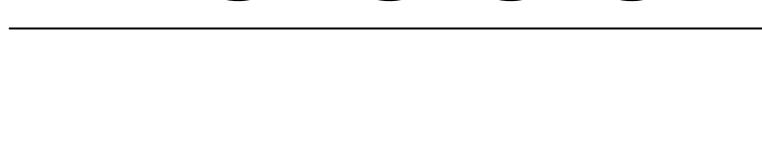
1
2
3

fancençen

1
2

akpaakpa

1 2 3 4 5

6 7 8 9 0

1 2 3 4 5

6 7 8 9 0

Otukarəyitə-yə

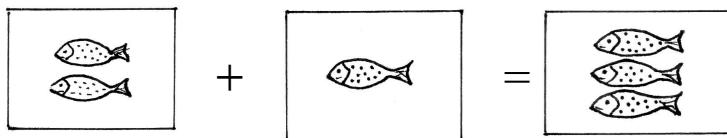
Kə la karə əfəkulaa-kə fə rə akpaakpa ko fajceŋceŋ

Kə la karə ké pə le ye əfəkula-kə la akunjta-yə.

Əfəkula-kə la wəŋuru-kpə :

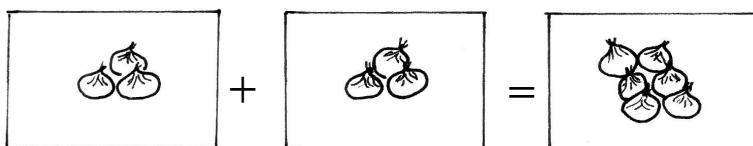
- + Ecitipi-yə eyi yə lə sə awə tɔŋtɔŋ wə ri
əfəkula-kə la wəŋuru-kpə.
- = Ecitipi-yə eyi yə kpəlɪ ceece wə la kaŋ
« wə le ye » la wəŋuru-kpə.

Kə la karə ké pə le ye əfəkula-kə la akunjta-yə.

$$2 + 1 = 3$$

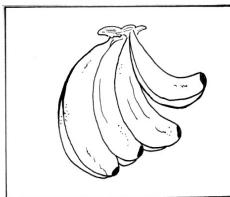
Tu-wə yi fə kula mə ceŋceŋ wə le ye ta.

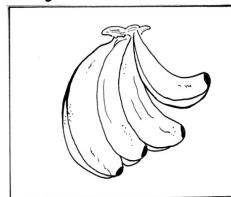
Tu-wə ta fə kula mə ta wə le ye kuraj.

$$+ =$$

Ye əfəkula-kə la akunṭa-yə.

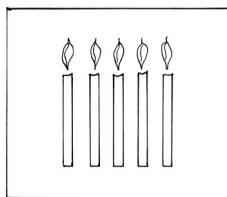

+

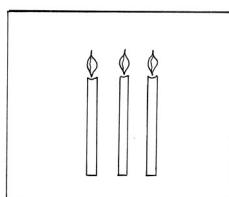

=

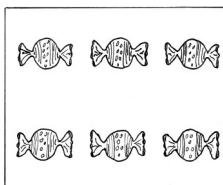

+

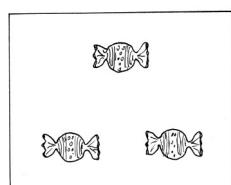

=

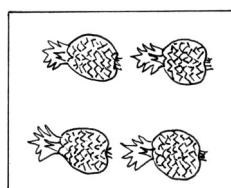

+

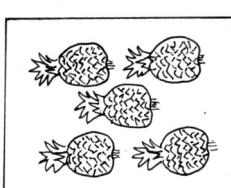

=

+

=

Ye əfəkula-kə la akunṭa-yə.

$$1 + 1 = 2 \quad 1 + 2 = 3 \quad 1 + 3 = 4$$

$$1 + 4 = \quad 2 + 5 = \quad 2 + 6 =$$

$$1 + 8 = \quad 3 + 0 = \quad 3 + 4 =$$

$$2 + 3 = \quad 4 + 2 = \quad 3 + 5 =$$

$$2 + 7 = \quad 5 + 0 = \quad 6 + 0 =$$

$$4 + 0 = \quad 3 + 6 = \quad 7 + 1 =$$

$$4 + 4 = \quad 2 + 7 = \quad 4 + 5 =$$

$$2 + 5 = \quad 8 + 0 = \quad 1 + 8 =$$

$$9 + 0 = \quad 2 + 2 = \quad 3 + 3 =$$

Ye əfəkula-kə la akunṭa-yə.

$$\begin{array}{r} 4 \\ + 2 \\ \hline = 6 \end{array} \quad \begin{array}{r} 3 \\ + 4 \\ \hline = 7 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \\ + 4 \\ \hline = 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ + 1 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 2 \\ + 5 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 2 \\ + 2 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 2 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 5 \\ + 4 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ + 3 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ + 2 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 7 \\ + 1 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 2 \\ + 7 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 1 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 9 \\ + 0 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 5 \\ + 3 \\ \hline = \end{array}$$

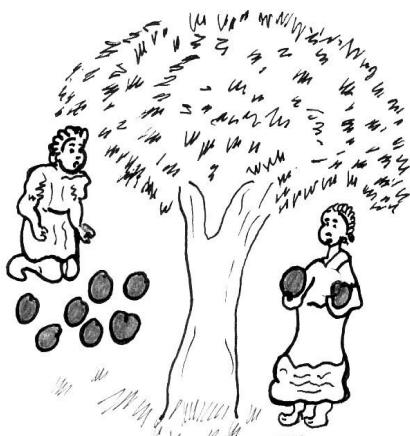
Otukarətatə-yə

Ye əfəkəla-kə la akvənta-yə sa

1. Èsəekə mə le-yə rəmι
 èsələ-yə akuraj. Wé
 runjrunj ŋ na remi ata.
 Èsələ-yə apaka wə ŋ
 na remi?

$$6 + 3 = 9$$

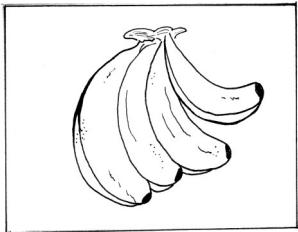
2. Pipiyə la lə manjо-yə
 pərimata. Wé na
 patə-yə ŋ na lə yi.
 Manjо-yə paka wə
 pəle yi pə ləəmə?

$$7 + 2 = 9$$

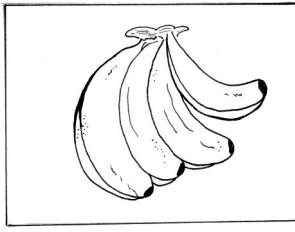
3. Faawə le siiri kɔlิตia-yə niə.

Wé Yaa ŋwə ŋkpε ŋ ne siiri niə.

Kɔlิตia-yə paka wə pəle eyi pə le siiri?

+

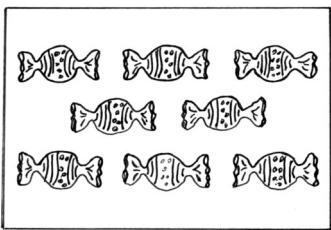

_____ _____ =

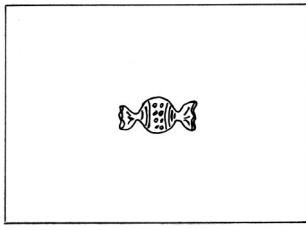
4. Mə panu re kpetike-yə nεŋ mə no kəniri-kə.

Wé ŋ re ceŋceŋ mə na kəpwεŋ-kə.

Kpetike-yə paka wə ŋ re mə na wəkaa-kpə
kpə le wə yi?

+

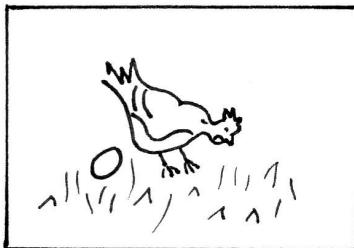

_____ _____ =

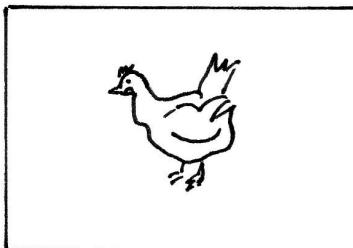
5. Esəekə Afı la kukč-yə cò zələ-rə.

Ruñruñ loo co.

Esələ-yə apaka wə ñ no co?

+

_____ _____ =

6. Nanya ləəmə apanu-pə eyi mə apate-pə ata.

Elepi-pə apaka wə ñ ləəmə?

+

_____ _____ =

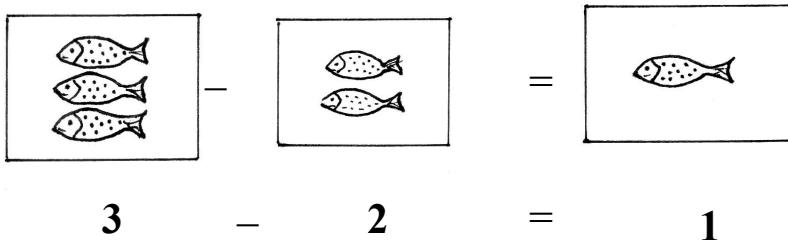
7. Tie-yə re la cini akpεcε-yə eniə lo koonu ne
epi-pə pəle eniə. Wé pəla apanu-pə re ata
pə lə pə pələ kpəŋ. Wé tie-yə we ŋ nə tə ŋ
na cini akpεcε-yə ata ŋ na kula.
Akpεcε-yə apaka wə ŋ na cini?
8. Gbe lo fu osu-yə lo ku-wə niə. Wé nə tə no
fu cεnçεŋ na kula. Suku-wə paka wə no fu?
9. Ama lə tə-yə lo fu akaye-pə eyi lo koonu
Ama. Wé ne le-yə ŋwə ŋkpe no fu ata no
koonu ŋwə. Akaye-pə apaka wə Ama ŋ
ləəmə?

Otukarəniətə-yə

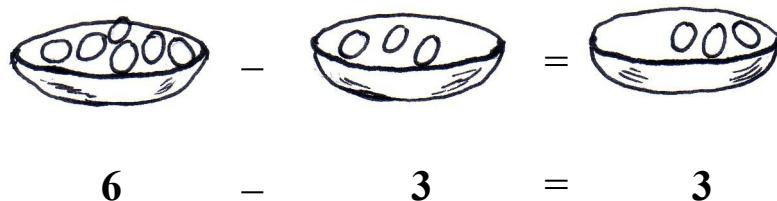
Kə la karə apɔrusəələ-kə fə rə akpaakpa ko fançençenj

Apɔrusəələ-kə la wəŋuru-kpə :

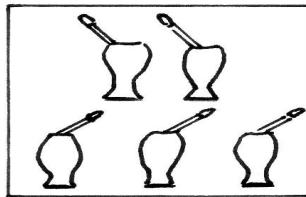
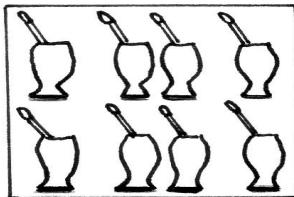
- Jitipi-rə gbeli la kaŋ apɔrusəələ-kə.
- = Ecitipi-yə eyi yə kpeli ceece wə la kaŋ « wə lo tuuru » la wəŋuru-kpə.

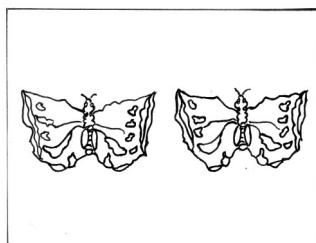
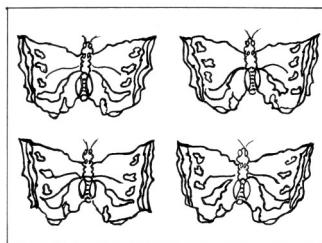
Tu-wə ta pɔru yi wə lo tuuru ceñcenj.

Tu-wə kuraj pɔru ta wə lo tuuru ta.

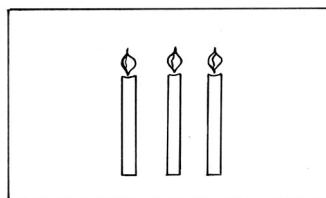
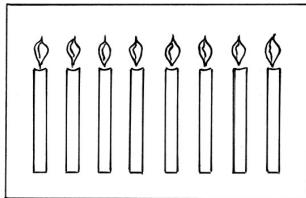

_____ =

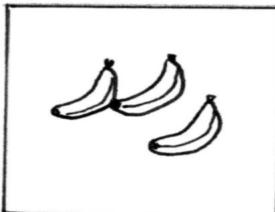
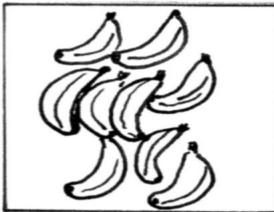
-

_____ =

-

_____ =

-

_____ =

Ye apɔrusəələ-kə la akunṭa-yə.

$$1 - 1 = 0 \quad 2 - 1 = 1 \quad 4 - 3 = 1$$

$$3 - 1 = \quad 4 - 1 = \quad 3 - 2 =$$

$$5 - 1 = \quad 7 - 1 = \quad 7 - 4 =$$

$$5 - 2 = \quad 2 - 2 = \quad 5 - 0 =$$

$$3 - 3 = \quad 4 - 2 = \quad 6 - 6 =$$

$$6 - 3 = \quad 5 - 3 = \quad 9 - 0 =$$

$$4 - 4 = \quad 6 - 4 = \quad 6 - 1 =$$

$$7 - 5 = \quad 8 - 5 = \quad 6 - 5 =$$

$$8 - 7 = \quad 9 - 7 = \quad 8 - 8 =$$

$$3 - 0 = \quad 7 - 6 = \quad 2 - 2 =$$

Ye apɔrusəələ-kə la akʊŋta-yə.

$$\begin{array}{r} 4 \\ - 2 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 5 \\ - 1 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 2 \\ - 2 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 3 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 3 \\ - 1 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ - 2 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 4 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 8 \\ - 5 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 5 \\ - 2 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 4 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 7 \\ - 3 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 7 \\ - 0 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 4 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 8 \\ - 8 \\ \hline = \end{array} \quad \begin{array}{r} 8 \\ - 2 \\ \hline = \end{array}$$

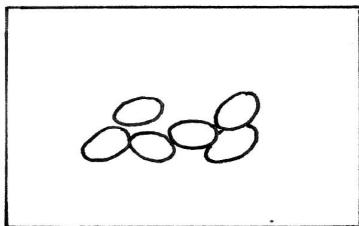
Otukarətuutə-yə

Ye apɔrusəələ-kə la akuŋta-yə sa

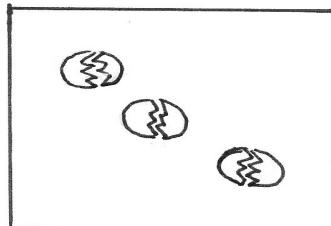
1. Mə le-yə la remi əsələ-yə akuraŋ.

La wɔ ata wé ŋ nə fə yə ŋ no co.

Eṣələ-yə apaka yə lo tuuru ŋwə?

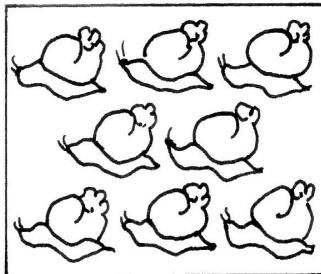
-

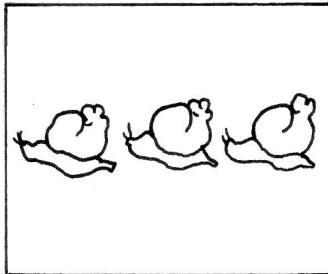
2. Mə paanupipi-yə la remi okotoo-pə anej.

Wé no koonu na keriwuru-yə ata.

Okotoo-pə apaka pə lo tuuru ŋwə?

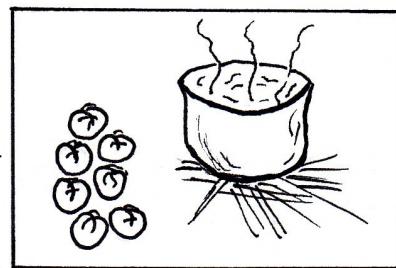
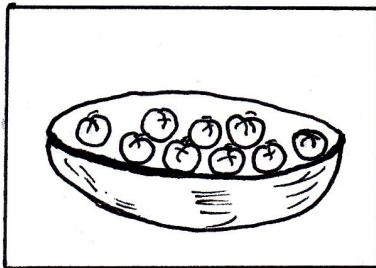
-

3. Tiiti lo fu maŋtı-yę fajceŋceŋ.

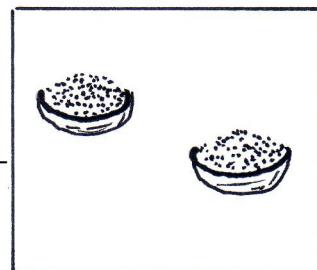
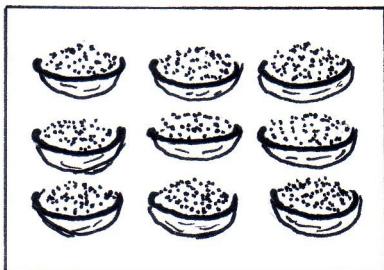
Le kpıi maŋtı-yę pərımata rę oyu-pę.

Maŋtı-yę paka ı no tuuru ıwę?

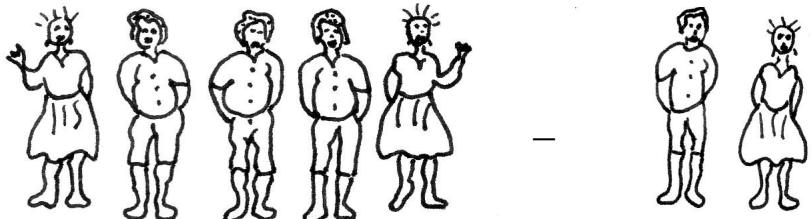
_____ - _____ =

4. Nele ləəmə mɔru-kpę wəsiɛ-kpę wę
fajceŋceŋ. Wę no koonu na kərı-yę
wəsiɛ-kpę wę yi. Wəsiɛ-kpę wəpaka wę
lo tuuru ıwę ?

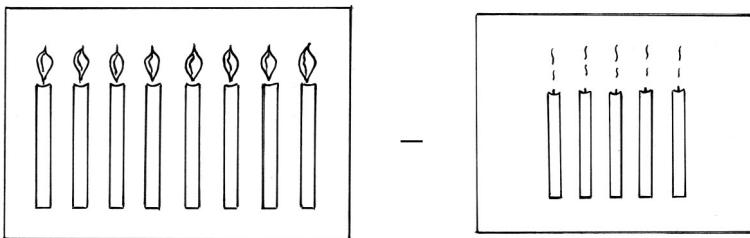
_____ - _____ =

5. Rə wəsukuuku-kpə rə osukuupi-pə atu pə kpi. Ké tukanjtə-yə ñ ne pe fi wé ñ na nyuŋ eyi pə lee kpi. Osukuupi-pə apaka pə kpii rə wəsukuuku-kpə we?

$$\underline{\hspace{2cm}} \quad \boxed{\hspace{1cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} =$$

6. Mə tə lo to avelə-pə anej. Èrəfuij-kə kə lo fuŋ ñpa rə nyaru-wə wé avelə-pə atuu pə lə rəŋ. Avelə-pə apaka pə lo to pə kpəli?

$$\underline{\hspace{2cm}} \quad - \quad \underline{\hspace{2cm}} =$$

7. Í na nyin̄ oku-pə afançençeŋ rə gu-kpə re.
Wé na kɔŋ pə la akperepi-yə. Oku-pə we pə
la afançençeŋ pə lə kpə.
Oku-pə apaka pə lo tuuru?
8. Í kə ləəmə suku-wə re, osu-yə aneŋ yə kpii.
Wé í na pɔru osu-yə akuraŋ. Osu-yə apaka
yə lo tuuru rə ku-wə we lə merə?
9. Rə karətɔŋ-yə re lə mərə bisəkwitə-yə yi
ke kpii. Mə paanupipi-yə lo wo ceŋceŋ.
Bisəkwitə-yə paka no tuuru rə karətɔŋ-yə
we lə mərə?

Otukarəkuraňtə-yə

Kə la karə otu-yə fə rə tə ko tiyi mə
fançeñceñ, kə le ye əfəkula-kə la kənəne-kə

Kə lə səñ əkə-kə fə rə tə ko ro tiyi mə fançeñceñ.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

C Ceñceñ-wə

T	C
1	0

T Təə-wə

T	C
2	0

$$\begin{array}{r} 10 \\ + 10 \\ \hline = 20 \end{array}$$

$$10 + 10 = 20$$

= 20 Tu-wə tə fə kula mə tu-wə tə wə le ye tiyi.

Kə la ɳuru otu-yə fə rə tə ko ro tiyi mə fançeñceñ.

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

10

20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

20

Kə la karə əfəkula-kə fə rə
akpaakpa ko tiyi mə fançeŋceŋ.

8

9

$$\begin{array}{r} \bullet\bullet \\ \bullet\bullet\bullet \\ \bullet\bullet \end{array} + \underline{2} \qquad \qquad \bullet + \underline{1}$$

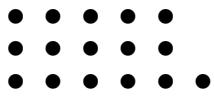
$$= 10 \qquad \qquad \qquad \begin{array}{r} \bullet \\ \bullet\bullet\bullet \\ \bullet\bullet \\ \bullet\bullet \end{array} = 10$$

Ye akunṭa-yə.

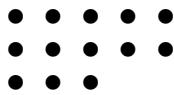
$$\begin{array}{r} 8 \\ + 5 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 6 \\ + 7 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 7 \\ + 7 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 9 \\ + 7 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ + 6 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 9 \\ + 3 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 6 \\ + 6 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 8 \\ + 8 \\ \hline = \end{array}$$

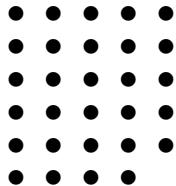
$$\begin{array}{r} 9 \\ + 8 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 9 \\ + 9 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 8 \\ + 3 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 10 \\ + 9 \\ \hline = \end{array}$$

16

+ 13

= 29

Ye akujta-yə.

$$\begin{array}{r} 10 \\ + 5 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ + 8 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ + 10 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ + 4 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ + 10 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 7 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ + 15 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ + 2 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 4 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 20 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 22 \\ + 7 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ + 26 \\ \hline = \end{array}$$

Ye akunṭa-yə.

$$\begin{array}{r} 15 \\ + 2 \\ \hline = 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 4 \\ \hline = 19 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ + 1 \\ \hline = 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 13 \\ + 3 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ + 8 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ + 5 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 1 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 18 \\ + 1 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ + 2 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 4 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 28 \\ + 0 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 \\ + 3 \\ \hline = \end{array}$$

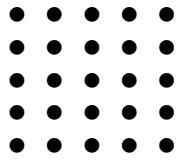
Otukarəpərimatata-yə
Kə la karə apçrusəələ-kə fə rə
tə ko tiyi mə fançençenj

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{c} \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \end{array} & 14 \\
 - \begin{array}{c} \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \end{array} & \hline 4 \\
 \begin{array}{c} \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \end{array} & = 10 \\
 & 14 - 4 = 10
 \end{array}$$

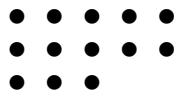
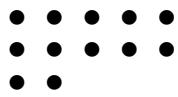
$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{c} \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \end{array} & 18 \\
 - \begin{array}{c} \bullet \end{array} & \hline 1 \\
 \begin{array}{c} \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \\ \bullet \end{array} & = 17 \\
 & 18 - 1 = 17
 \end{array}$$

Ye akonja-yə.

$$\begin{array}{cccc}
 13 & 13 & 16 & 19 \\
 - 3 & - 2 & - 4 & - 5 \\
 = & = & = & =
 \end{array}$$

2 5

- 1 3

= 1 2

Ye akunṭa-yə.

$$\begin{array}{r} 23 \\ - 12 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 22 \\ - 10 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 26 \\ - 26 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ - 15 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 28 \\ - 11 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 29 \\ - 19 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 21 \\ - 10 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 24 \\ - 14 \\ \hline = \end{array} \qquad \begin{array}{r} 27 \\ - 16 \\ \hline = \end{array}$$

Ye apɔrusələ-kə la akunṭa-yə sa

1. Rə jaanəfɔ́-rə rε lə mərə acaanənimi-yə tiyi mə afanjceŋceŋ yə kpii. Mə yeeti la pɔru eyi lo to kaŋre-wə. Acaanənimi-yə apaka yə lo tuuru rə jaanəfɔ́-rə we lə mərə?

$$\begin{array}{r} 29 \\ - 2 \\ \hline = 27 \end{array}$$

2. Mə le-yə le kpi mə rə wəraa-kpə Í ko fu caanə-wə tiyi mə tuu. Ké Í nōo ko nyaru-wə wé Í nə ləərə caanə-wə tuu. Caanə-wə paka wə lo tuuru mə?

3. Mə paate-yə ləəmə akukɔ́-pə tiyi mə eyi. Gukɔ́kpɛŋ-rə le fii akukɔ́-pə tə wé pə lə kpé. Akukɔ́-pə apaka pə lo tuuru ɲwə rə gukɔ́pwii-rə?

4. Rə sukuuku-kpə rε osukuupi-pə tiyi mə anεŋ pə kpii. Tə mə ceŋceŋ pə ləŋ ci əkə. Osukuupi-pə apaka pə le ci əkə ?
5. Acɔŋkɔŋci-yə tiyi mə ceŋceŋ wə pə ləə fə pə kaŋ otu-yə. Paape otukanjtə-pə pə lə səŋ kənəne-kə acɔŋkɔŋci-yə tə. Acɔŋkɔŋci-yə apaka yə lo tuuru pə fə pə kaŋ otu-yə?
6. Rə osukuukunṭtaanə-yə le jisəsəŋ-rə pə lə səpə akərεyɔŋ-pə tiyi mə fançeŋceŋ pə lo koonu osukuupi-pə. Ké pə lo ru anyuŋ osukuupi-pə rε pə lə ləərə akərεyɔŋ-pə tə mə fançeŋceŋ. Akərεyɔŋ-pə apaka pə lo tuuru?

Otukarənəŋtə-yə

Kə la taalə.

Efəkula-kə.

Apçusəələ-kə.

Ye akunṭa-yə.

Ye akunṭa-yə.

$$4 + 5 =$$

$$9 - 5 =$$

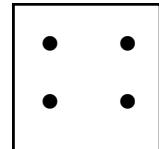
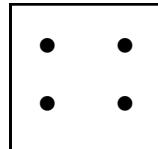
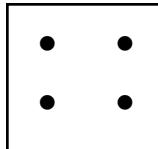
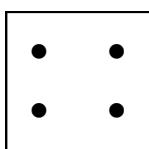
$$8 + 3 =$$

$$5 - 3 =$$

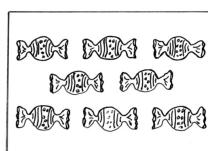
$$6 + 9 =$$

$$15 - 4 =$$

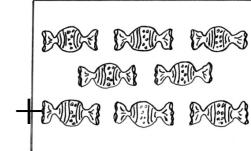
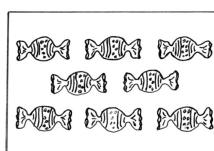
Huru akunṭa-yə.

$$\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

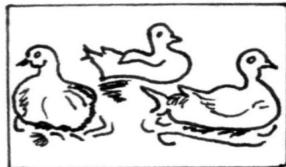

+

$$\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Ń no fu akpakpa-pə ata ruŋruŋ. Wé tətə-yə ń no koonu mə ata. Akpakpa-pə we pə lo kpəlo pə le ye mə apaka?

+

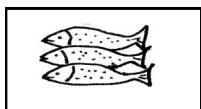
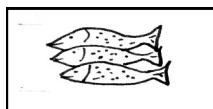
$$\underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

Ye akunta-yə.

10	12	16	20
$+ 6$	$+ 5$	$+ 10$	$+ 3$
$\underline{+ 3}$	$\underline{+ 1}$	$\underline{+ 2}$	$\underline{+ 4}$
$=$	$=$	$=$	$=$

21	14	27	28
$- 11$	$+ 3$	$- 15$	$- 13$
$\underline{-}$ $\underline{11}$	$=$	$=$	$=$

Otukarəfaŋceŋceŋtə-yə
Kə la karə kpee-wə fə rə
akpaakpa ko tiyi mə faŋceŋceŋ

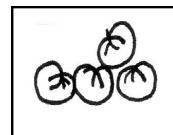
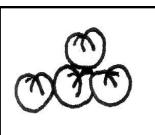
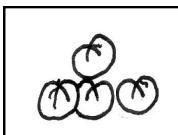
$$\begin{array}{l} x \text{ kpee-wə} \\ = \text{ wə le ye} \end{array}$$

Tu-wə ta kpee-wə yi wə le ye kuraŋ. $3 \times 2 = 6$

$$3 \times 3 = 9$$

Tu-wə ta kpee-wə ta wə le ye fanceŋceŋ.

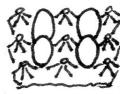
$$4 \times 3 = 12$$

Tu-wə niə kpee-wə ta wə le ye tə mə yi.

$$2 \times 5 = 10$$

Tu-wə yi kpee-wə tuu wə le ye tə.

$$4 \times 4 = 16$$

Tu-wə niə kpee-wə niə wə le ye tə mə kuraŋ.

Ye akunṭa-yə.

$$\begin{array}{r} 9 \\ \times 3 \\ \hline = 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ \times 5 \\ \hline = \end{array} \quad 2 \times 5 = \quad \begin{array}{r} 3 \\ \times 5 \\ \hline = \end{array} \quad 3 \times 5 =$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ \times 5 \\ \hline = \end{array} \quad 4 \times 5 = \quad \begin{array}{r} 5 \\ \times 5 \\ \hline = \end{array} \quad 5 \times 5 =$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ \times 7 \\ \hline = \end{array} \quad 4 \times 7 = \quad \begin{array}{r} 3 \\ \times 3 \\ \hline = \end{array} \quad 7 \times 3 =$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ \times 3 \\ \hline = \end{array} \quad 8 \times 3 = \quad \begin{array}{r} 6 \\ \times 4 \\ \hline = \end{array} \quad 6 \times 4 =$$

Ye kpée-wə la akunṭa-yə sa

1. Rasanjtə-yə rε la tε wəpwεε-kpə ku-wə tuu
rə kpεtεlε-yə. Ku ri ku wəpwεε-kpə wə tuu.
Wəpwεε-kpə we kpəlo rə kpεtεlε-yə we wə
lə ŋwə wə paka ?

5

$$5 \times 5 = 25$$
$$\begin{array}{r} \underline{x} \\ 5 \\ = 25 \end{array}$$

2. Mə paate-yə le siiri maŋgo-yə ku-wə ta.
Ku ri ku maŋgo-yə tuu. Wə le ye maŋgo-yə
paka wə ŋ ne siiri?

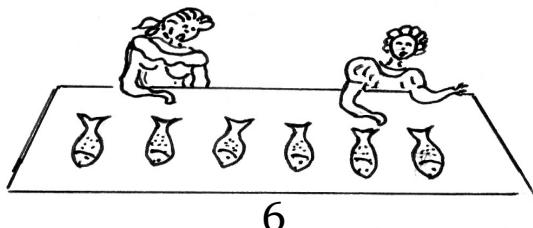
3. Afı lo koonu nə ətəŋ-pə la mutı-rə keŋte-wə
niə. Amutı-yə apərumata yə kpii rə keŋte ri
keŋte lə mərə. Amutı-yə apaka wə ŋ ne kpii
rə akeŋte-yə we kpəlo lə mərə?

4. Íj ləəmə acaanəfç-yə eniə. Acaanənimi-yə atuu yə kpii rə jaanəfç ri jaanəfç. Acaanənimi-yə apaka yə kpii rə acaanəfç-yə we kpəlo lə mərə?
5. Amaŋgokuŋ-yə eniə yə ya rə Kofi la ateε-kə. Ne pi-yə la remi maŋgo-yə kuraj rə guŋ ri guŋ lə kənəŋ-kə. Maŋgo-yə paka wə Kofi le pi-yə na remi rə amançgokuŋ-yə we kpəlo lə kənəŋ-kə?
6. Kalaatə-yə tie-yə rε la lɔ etie-pə atuu la anyaŋ-yə ŋ kalaa. Tie ri tie lə pə mə anyaŋ-yə akɔmu kə yi. Anyaŋ-yə akɔmu kə paka wə ri anyaŋ-yə we kpəlo kalaatə-yə tie-yə we ŋ na lɔ?

Otukarətətə-yə

Kə la karə əsəpə-kə fə rə akpaakpa ko tiyi mə faŋceŋceŋ

Otusiiritətie-pə eyi pə ləəmə wəpwəe-kpə wəkuraŋ rə kpələ-yə. Wé pə lə səpə awə, wé nyi ri nyi ŋ ləəmə na kpəlo-yə. Wé pə lə səpə wəpwəe-kpə we pə lo kuŋ awə ceece.

Əsəpə-kə la wəŋuru-kpə.

Əsəpə-kə kə ri tusəpə-wə

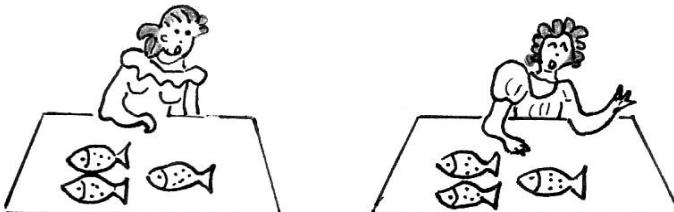
ceece.

$$\begin{array}{r}
 6 \\
 - 6 \\
 \hline
 0
 \end{array} \quad \begin{array}{r}
 | & | \\
 2 & 3 \\
 \hline
 \end{array}$$

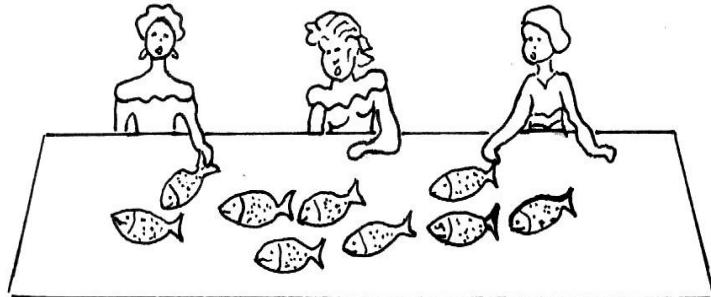
Məŋ e leh ye əsəpə-kə rə rɔŋ-wə we, pə la ŋuru ayaawəe-kə la ŋuru-wə :

$$6 : 2 = 3$$

Tu-wə kuraŋ pə lə səpə fəe-wə yi wə le ye ta.

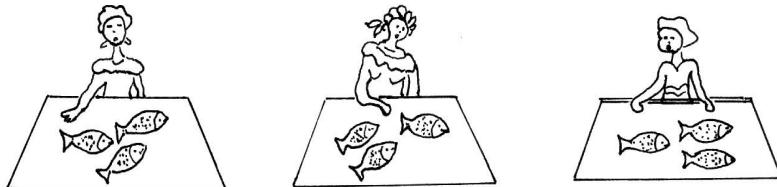

Otusiiritətie-pə ata pə ləəmə wəpwəe-kpə
 wəfəncənçəŋ rə kpələ-yə. Wé pə lə səpə awə,
 wé nyi ri nyi ŋ ləəmə na kpəlo-yə. Wé pə lə səpə
 wəpwəe-kpə we pə lo kuŋ awə ceece.

$$\begin{array}{r}
 9 \quad | \quad 3 \\
 - 9 \quad | \quad 3 \\
 \hline
 = 0
 \end{array}$$

Mərj e leh ye əsəpə-kə rə rčj-wə we, pə la ŋuru
 ayaawəe-kə la ŋuru-wə :

$$9 : 3 = 3$$

Tu-wə fəncənçəŋ pə lə səpə fee-wə ta wə le ye ta.

Ye akun̄ta-yə.

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 6 \\ \hline = 0 \end{array} \left| \begin{array}{r} 2 \\ \hline 3 \end{array} \right. \quad 6 : 2 = 3 \qquad \begin{array}{r} 3 \\ - 3 \\ \hline = 0 \end{array} \left| \begin{array}{r} 3 \\ \hline 1 \end{array} \right. \quad 3 : 3 = 1$$

$$4 : 2 =$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 2 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$5 : 1 =$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 1 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$6 : 3 =$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 3 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$8 : 4 =$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 4 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$9 : 3 =$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 3 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$20 : 5 =$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 5 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$15 : 3 =$$

$$\begin{array}{r} 15 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 3 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$16 : 4 =$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 4 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$28 : 7 =$$

$$\begin{array}{r} 28 \\ \hline \end{array} \left| \begin{array}{r} 7 \\ \hline \end{array} \right.$$

Otukarətəməceŋceŋtə-yə

Ye əsəpə-kə la akuŋta-yə sa

1. Mə le-yə ləəmə maŋtı-yə tə mə yi ŋ neh
siiri. La te ŋwə ku-wə yi ceece.

Maŋtı-yə paka ŋ kpii rə ku ri ku?

2. Íj ləəmə vələ-yə tiyi mə niə rə lotopi-rə.

Íj na te ŋwə ku-wə ta ceece.

Vələ-yə paka wə íj ne kpii rə ku ri ku?

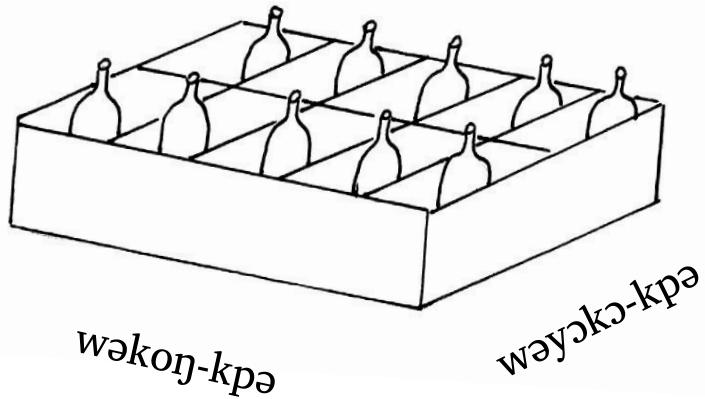
3. Mə tətə-yə ləəmə eperecepi-pə tiyi mə eniə.

Ləh səpə pə ceece ŋ koonu ne epi-pə akuranj.

Eperecepi-pə apaka wə pi ri pi ŋ nah lɔ?

4. Tukanjtə-yə rə ləəmə osukuupi-pə tiyi mə anej rə no wəsukuuku-kpə. Lə səpə pə ku-wə niə ceece. Osukuupi-pə apaka pə kpii rə ku-wə ceŋceŋ?
5. Lah nyarə-wə gukpəe-kpə wə ta wə kpi. Wá lə ləəmə kanre-wə ta. Kanre-wə paka wə yo koru ətənə rə gukpəe-kpə wə ceŋceŋ?
6. Faawə ləəmə osu-yə tə mə anej. Ləh kpəə zukpəə-rə ŋ koonu wəsieri-kpə kpoo kpoo wəta. Lə səpə yə lo koonu nyarə-wə ta. Ku-wə paka wá ŋ nah tə? Osu-yə apaka yə leh kpii rə ku ri ku?

**Otukarətəməyitə-yə
Kə la taalə otukarə-yə we kpəlo**

Pəruŋtuwaa-wə paka wə kpii rə wəyɔkɔ-kpə?

Pəruŋtuwaa-wə paka wə kpii rə wəkɔŋ-kpə?

Ye akunṭa-yə kə anya apəruŋtuwaa-yə we
kpəlo yə kpii rə karətɔŋ-yə we lə mərə.

Kənənə-kə

1. Íj ləəmə epi-yə tə mə anəŋ. Íj re akoraj
mə kərəŋ-j-kə. Epi-yə apaka wə íj re mə
kəniri-kə?
2. Kpii tu-wə lə wə we wə lo tuuru wə:

1 2 _____

Nə ɳuru kuruyu-wə we wə lo furu wə:

coŋ koonu kuraj _____

rə pərūmata la kəmaa-kə _____

rə ta mə tuu le kətiitii-kə _____

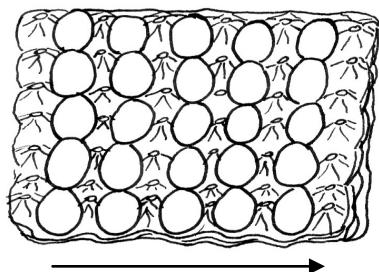
coŋ koonu fançençenj _____

rə neŋ la kəmaa-kə _____

rə neŋ mə tə le kətiitii-kə _____

Kènènè-kè

1. Epi-yè we kpəlo yè kpii rə mə wəkaa-kpə yè lə aneŋ. Íj re epi-yè akuraŋ rə mə kènuri-kè. Epi-yè apaka wə íj re rə mə kəpεŋ-kè?

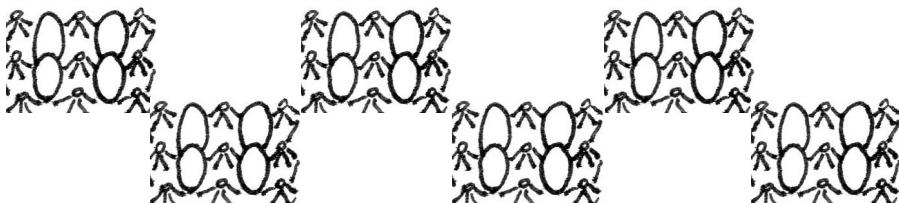
2. Èsèlè-yè apaka wə pə lóo koru əkə rə wəkoŋ-kpə sa?

Èsèlè-yè apaka wə pə lóo koru əkə rə wəkoŋ-kpə sa?

Akuŋta-yè kpe yi yè rə fəŋ yè laka ye kə pə ci əsèlè-yè we lo kuruyu-wə?

Èsèlè-yè apaka yè kpii ri karətɔŋ-yè we lə mərə?

3. Kə əsələ-yə we ñ na remi rə gukçpwii-rə lə
mərə? _____

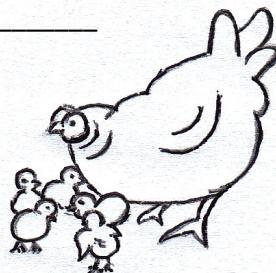

Í nə pə mə akukç-pə eniə pə fùŋ əsələ-yə we
í nə kə, kə ñ pa nya akukçpi-pə. Í no koonu
kukç ri kukç lə əsələ-yə ceece ñ fùŋ. Əsələ-yə
apaka wə ñ no koonu kukç ri kukç
ñ fùŋ? _____

4. Kə akukçpi-pə we a ya la

nyuŋ mə kukçyiye-yə we.

Apaka pə kpii? _____

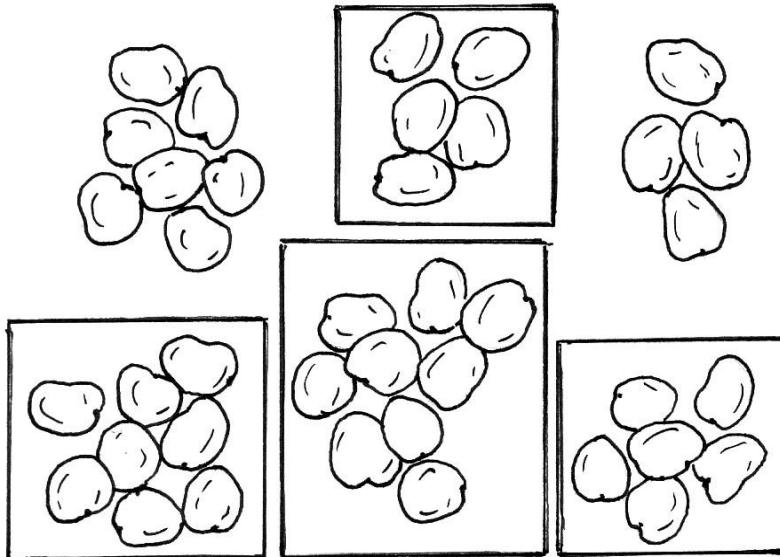

Í ləəmə akukçyiye-pə atuu rə gukçpwii-rə.

Kukçyiye ri kukçyiye ləəmə akukçpi-pə atuu.

Akukçpi-pə we kpəlo pə lə apaka. _____

Kənənə-kə

1. Nə ɳoru maŋgo-yə lo kuruyu-wə wə kpii
rə ku ri ku.
2. Nə ɳoru maŋgo-yə lo kuruyu-wə we nə nyə
kəwə fə rə pipi-wə ko mumu-wə.
3. Maŋgo-yə paka wé pə la tɔ kəlɪkpa-yə pə
le siiri?

4. Íj ləəmə epi-pə eniə. Íj nəh səpə maŋgo-yə
we ŋ nə kə íj na lε wə íj koonu pə.
Maŋgo-yə paka wé íj nōo koru okoonu mə
epi-pə we eniə-pə lə yə ri yə?
5. Mə amango-pə eniə pə le fwe. Maŋgo-yə
paka ŋ no tuuru mə íj səpə?
6. Maŋgo-yə paka wə pi ri pi ŋ nah lɔ?

Kpee-wə le eci-kə

1 kpee-wə 1 wə le ye 1	2 kpee-wə 1 wə le ye 2
1 kpee-wə 2 wə le ye 2	2 kpee-wə 2 wə le ye 4
1 kpee-wə 3 wə le ye 3	2 kpee-wə 3 wə le ye 6
1 kpee-wə 4 wə le ye 4	2 kpee-wə 4 wə le ye 8
1 kpee-wə 5 wə le ye 5	2 kpee-wə 5 wə le ye 10
1 kpee-wə 6 wə le ye 6	2 kpee-wə 6 wə le ye 12
1 kpee-wə 7 wə le ye 7	2 kpee-wə 7 wə le ye 14
1 kpee-wə 8 wə le ye 8	2 kpee-wə 8 wə le ye 16
1 kpee-wə 9 wə le ye 9	2 kpee-wə 9 wə le ye 18
1 kpee-wə 10 wə le ye 10	2 kpee-wə 10 wə le ye 20
3 kpee-wə 1 wə le ye 3	4 kpee-wə 1 wə le ye 4
3 kpee-wə 2 wə le ye 6	4 kpee-wə 2 wə le ye 8
3 kpee-wə 3 wə le ye 9	4 kpee-wə 3 wə le ye 12
3 kpee-wə 4 wə le ye 12	4 kpee-wə 4 wə le ye 16
3 kpee-wə 5 wə le ye 15	4 kpee-wə 5 wə le ye 20
3 kpee-wə 6 wə le ye 18	4 kpee-wə 6 wə le ye 24
3 kpee-wə 7 wə le ye 21	4 kpee-wə 7 wə le ye 28
3 kpee-wə 8 wə le ye 24	4 kpee-wə 8 wə le ye 32
3 kpee-wə 9 wə le ye 27	4 kpee-wə 9 wə le ye 36
3 kpee-wə 10 wə le ye 30	4 kpee-wə 10 wə le ye 40

5 kpee-wə 1 wə le ye 5	6 kpee-wə 1 wə le ye 6
5 kpee-wə 2 wə le ye 10	6 kpee-wə 2 wə le ye 12
5 kpee-wə 3 wə le ye 15	6 kpee-wə 3 wə le ye 18
5 kpee-wə 4 wə le ye 20	6 kpee-wə 4 wə le ye 24
5 kpee-wə 5 wə le ye 25	6 kpee-wə 5 wə le ye 30
5 kpee-wə 6 wə le ye 30	6 kpee-wə 6 wə le ye 36
5 kpee-wə 7 wə le ye 35	6 kpee-wə 7 wə le ye 42
5 kpee-wə 8 wə le ye 40	6 kpee-wə 8 wə le ye 48
5 kpee-wə 9 wə le ye 45	6 kpee-wə 9 wə le ye 54
5 kpee-wə 10 wə le ye 50	6 kpee-wə 10 wə le ye 60

7 kpee-wə 1 wə le ye 7	8 kpee-wə 1 wə le ye 8
7 kpee-wə 2 wə le ye 14	8 kpee-wə 2 wə le ye 16
7 kpee-wə 3 wə le ye 21	8 kpee-wə 3 wə le ye 24
7 kpee-wə 4 wə le ye 28	8 kpee-wə 4 wə le ye 32
7 kpee-wə 5 wə le ye 35	8 kpee-wə 5 wə le ye 40
7 kpee-wə 6 wə le ye 42	8 kpee-wə 6 wə le ye 48
7 kpee-wə 7 wə le ye 49	8 kpee-wə 7 wə le ye 56
7 kpee-wə 8 wə le ye 56	8 kpee-wə 8 wə le ye 64
7 kpee-wə 9 wə le ye 63	8 kpee-wə 9 wə le ye 72
7 kpee-wə 10 wə le ye 70	8 kpee-wə 10 wə le ye 80

9 kpee-wə 1 wə le ye 9	10 kpee-wə 1 wə le ye 10
9 kpee-wə 2 wə le ye 18	10 kpee-wə 2 wə le ye 20
9 kpee-wə 3 wə le ye 27	10 kpee-wə 3 wə le ye 30
9 kpee-wə 4 wə le ye 36	10 kpee-wə 4 wə le ye 40
9 kpee-wə 5 wə le ye 45	10 kpee-wə 5 wə le ye 50
9 kpee-wə 6 wə le ye 54	10 kpee-wə 6 wə le ye 60
9 kpee-wə 7 wə le ye 63	10 kpee-wə 7 wə le ye 70
9 kpee-wə 8 wə le ye 72	10 kpee-wə 8 wə le ye 80
9 kpee-wə 9 wə le ye 81	10 kpee-wə 9 wə le ye 90
9 kpee-wə 10 wə le ye 90	10 kpee-wə 10 wə le ye 100

Fə rə tə fə ko tiyi mə fançençen la anjuru-kə.

10 Tə	20 Tiyi
11 Tə mə ceñçen	21 Tiyi mə ceñçen
12 Tə mə yi	22 Tiyi mə yi
13 Tə mə ta	23 Tiyi mə ta
14 Tə mə niə	24 Tiyi mə niə
15 Tə mə tuu	25 Tiyi mə tuu
16 Tə mə kuraj	26 Tiyi mə kuraj
17 Tə mə pərimata	27 Tiyi mə pərimata
18 Tə mə neŋ	28 Tiyi mə neŋ
19 Tə mə fançençen	29 Tiyi mə fançençen

**Kəfwεε-kə sa kə ri tukarətə-yə la
kəkuŋtafwεesəsəŋ-kə mə kəkpəə-kə.**

Ya láa kaŋ otu-yə:

- Fə rə wəkə-kpə akpaakpa ko tiyi mə fajceŋceŋ lə əkə-kə mə aŋuru-kə.
- Akuŋta-yə la wəŋuru-kpə.
- Ǝfəkula-kə mə apɔrusəələ-kə.
- Kpee-wə mə əsəpə-kə.
- Akuŋtaye-yə.

Ce livre est le premier tome de calcul pour l'alphabétisation en langue akébou.

Il enseigne :

- La lecture et l'écriture des nombres de 0 à 29.
- Les symboles de mathématiques.
- L'addition et la soustraction.
- La multiplication et la division.
- La résolution de petits problèmes.

Edition provisoire

Prix : 500 F CFA